

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2002
Avaldamismärge:	RT I 1997, 52, 834

Narkootiliste ja psühhotropsete ainete seadus

Vastu võetud 11.06.1997

(õ) 25.04.2007 10:30

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) narkootiliste ja psühhotropsete ainete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete (edaspidi lähteained) nimekirjade koostamise ja kinnitamise korda;
- 2) narkootiliste, psühhotropsete ja lähteainete käitlemise korda;
- 3) narkootiliste, psühhotropsete ja lähteainete kontrolli ning identifitseerimise korda, samuti narkootiliste, psühhotropsete ja lähteainete käitlemiseks vajalike lubade väljastamise korda ning kontrolli selle täitmise üle;
- 4) narkootiliste, psühhotropsete ja lähteainetega seotud informatsiooni ning aruandluse korda;
- 5) narkomaania leviku tõkestamise, narkomaanide ravi ja rehabilitatsiooni korda.

§ 2. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) narkootilised ja psühhotropsed ained -- käesoleva seaduse § 8 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras koostatud nimekirjades loetletud ained, samuti nende ainete stereoisomeerid, estrid, eetrid või soolad;
- 2) lähteained ehk prekursorid -- käesoleva seaduse § 8 lõigetes 1 ja 3 sätestatud korras koostatud nimekirjades loetletud ained;
- 3) käitlemine -- narkootiliste, psühhotropsete või lähteainete omamine, valdamine, tarbimine, kasvatamine, korjamine, valmistamine, tootmine, töötlemine, pakkimine, säilitamine, hoidmine, laadimine, vedu, eksport ja import, transiit, jae- ja hulgimüük või muul viisil tarbijale või teisele käitlejale üleandmine;
- 4) käitleja -- füüsiline või juriidiline isik, kes on seotud narkootiliste, psühhotropsete ja lähteainete käitlemisega;
- 5) käitlemiseks vajalikud load -- Sotsiaalministeeriumi või Raviameti poolt antavad ühekordsed kindlaksmääratud kehtivusajaga tegevusload tootjatele, apteekidele, hulgimüüjatele, meditsiini- ja teadusasutustele, impordi- ja ekspordisertifikaadid, samuti järelevalvetöötajate ja Tolliameti poolt antavad load käesoleva seaduse §-s 5 viidatud juhtudel;
- 6) narkomaania -- psüühiline või füüsiline sõltuvus, mis on tekkinud narkootiliste või psühhotropsete ainete tarvitamise tagajärjel;
- 7) narkomaan -- isik, kellel narkootiliste või psühhotropsete ainete tarvitamise tagajärjel esineb psüühiline või füüsiline sõltuvus nendest ainetest.

2. peatükk KÄITLEMISE KORD

§ 3. Narkootiliste ja psühhotropsete ainete käitlemise piiramine

(1) Narkootiliste ja psühhotropsete ainete käitlemine on keelatud, välja arvatud meditsiinilisel ja teaduslikul eesmärgil ning narkootiliste ja psühhotropsete ainetega seotud kuritegude ennetamiseks, avastamiseks ning tõkestamiseks.

(2) Unimaguna ja kanepi kasvatamine narkootilise aine valmistamise eesmärgil on keelatud. Põllumajandusliku tootmise eesmärgil unimaguna ja kanepi käitlemise kord kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega. Lubasid unimaguna või kanepi käitlemiseks põllumajandusliku tootmise eesmärgil annab sotsiaalminister.

(3) Narkootilise ja psühhotroopse aine reklaam on keelatud, välja arvatud seaduses ettenähtud juhtudel.

(4) Käesolevast seadusest tulenevatest impordi- ja ekspordipiirangutest on vabastatud rahvusvahelises transpordis osalevate laevade ja õhusõidukite ravimitagavaradesse kuuluvad narkootilist või psühhotroopset ainet sisaldavad rahvusvaheliselt tunnustatud ravimpreparaadid. Vastava korra kehtestab sotsiaalminister.

§ 4. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete käitlemine meditsiinilisel ja teaduslikul eesmärgil ning lähteainete käitlemine

(1) Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete meditsiinilisel ning teaduslikul eesmärgil käitlemise korra kehtestab sotsiaalminister. Raviamet väljastab loa meditsiinilisel ja teaduslikul eesmärgil narkootiliste ning psühhotroopsete ainete käitlemiseks ja kontrollib kehtestatud korra täitmist.

(2) Raviametil on õigus keelduda loa väljaandmisest narkootilise või psühhotroopse aine käitlemiseks, kui selle meditsiiniline või teaduslik kasutamine ei ole põhjendatud.

(3) Kui aine ei kuulu käesoleva seaduse § 8 alusel kinnitatud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete nimekirjadesse, otsustab ja määrab selle kuuluvuse Raviamet.

(4) Lähteainete käitlemise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 5. Load narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete käitlemiseks kuritegude ennetamise, avastamise ning tõkestamise eesmärgil

(1) Kuritegude ennetamiseks, avastamiseks ning tõkestamiseks võivad narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete käitlemislubasid anda järelevalveametkondade ja Tolliameti juhid kooskõlas järelevalvetegevuse seaduse (RT I 1994, 16, 290; 1995, 15, 173; 1996, 49, 955) ja tolliseadusega (RT I 1993, 62, 891; 76, 1129; 1994, 30, 466; 1995, 20, 297; 1996, 83, 1487).

(2) Raviamet peab arvestust järelevalveametkondadele ja Tolliametile väljastatud narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete ning nende koguste üle.

§ 6. Narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete arvestus

(1) Käitleja määrab vastutava füüsilise isiku, kes peab narkootiliste ja psühhotroopsete ainete arvestust ning annab neisse puutuvat informatsiooni Raviametile sotsiaalministri kehtestatud korras.

(2) Lähteainete eksportijad ja importijad on kohustatud pidama lähteainete arvestust ning andma nendega seonduvat informatsiooni Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(3) Raviametil on õigus kontrollida käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud arvestust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 ettenähtud korras kogutud informatsioon narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete kohta edastatakse uimastipoliitikaga tegelevale ministrite komisjonile.

(5) Statistilised andmed narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete kogukäibe kohta riigis on avalikud.

§ 7. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete üleandmine, erikonfiskeerimine ja hävitamine

(1) Isik, kellel puudub luba narkootiliste või psühhotroopsete ainete käitlemiseks, kuid kes hoiab seda enda valduses, on kohustatud viivitamatult selle üle andma kohalikule politseiprefektuurile. Aine üleandmise vormistamise ja säilitamise korra kehtestab siseminister.

(2) Kriminaal- või haldusõiguserikkumise asjas asitõendiks olev või erikonfiskeerimisele kuuluv narkootiline või psühhotroopne aine antakse üle Politsei ameti Kohtuekspertiisi- ja Kriminallistika Büroole. Aine säilitamise ja hävitamise korra kehtestab siseminister.

§ 8. Narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete nimekirjad

(1) Narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete nimekirjad ning neisse Raviameti ettepanekul tehtavad muudatused ja täiendused kinnitab sotsiaalminister.

(2) Narkootilised ja psühhotroopsed ained jaotatakse nimekirjadesse järgmiselt:

1) I nimekirja kuuluvad narkootilised ja psühhotroopsed ained, mille käitlemine Eestis on keelatud, välja arvatud seaduses ettenähtud juhtudel;

2) II nimekirja kuuluvad narkootilised ravimid ja ained, mida väljastatakse ainult narkootilise ravimi retsepti alusel;

3) III nimekirja kuuluvad narkootilised ja psühhotroopsed ravimid ning ained, mida väljastatakse arstiretsepti alusel;

4) IV nimekirja kuuluvad psühhotroopsed ravimid ja ained, mida väljastatakse arstiretsepti alusel;

5) II ja III nimekirja ainete käitlemiseks on vajalik narkootiliste ainete tegevusluba.

(3) Lähteained jaotatakse nimekirjadesse järgmiselt:

- 1) I nimekirja kuuluvad ained, millest lähtutakse narkootiliste ja psühhotroopsete ainete sünteesil;
- 2) II nimekirja kuuluvad reaktiivid, mis võivad leida kasutust narkootiliste ja psühhotroopsete ainete valmistamisel.

(4) Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete väikese ja suure koguse määrad kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

§ 9. Narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete lõplik identifitseerimine

(1) Narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete lõpliku identifitseerimise tagab Politseiameti Kohtuekspertiisi- ja Kriminialistika Büroo.

(2) Narkootilisi, psühhotroopseid ja lähteaineid sisaldavate ravimite ja nende kõlblikkuse määramise tagab Raviamet.

(3) Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete lõpliku identifitseerimise inimpäritoluga bioloogilistest materjalidest tagab Eesti Kohtuarstlik Ekspertiisibüroo.

(4) Politseiameti Kohtuekspertiisi- ja Kriminialistika Büroo, Eesti Kohtuarstlik Ekspertiisibüroo ja Raviamet võivad tellida analüüse kodu- ja välismaistest laboratooriumidest.

§ 10. Narkomaania leviku tõkestamine

(1) Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku tarvitamise tõkestamist ning narkomaania leviku vähendamist korraldatakse käesoleva seaduse ja riikliku programmi alusel. Narkomaania ennetamise riikliku programmi kinnitab Vabariigi Valitsus ning seda finantseeritakse riigieelarvest.

(2) Vabariigi Valitsus ja kohalikud omavalitsused soodustavad igati narkomaania leviku tõkestamist taotlevate mittetulundusühingute ja sihtasutuste tegevust.

§ 11. Narkomaania ravi

(1) Narkomaaniat ravitakse isiku vaba tahte alusel psühhiaatrilise abi seaduses (RT I 1997, 16, 260) ettenähtud korras.

(2) Vaimsete häirete tõttu endale või teistele ohtliku narkomaani haiglasse paigutamine tema tahtest olenemata toimub psühhiaatrilist abi reguleerivate õigusaktide kohaselt.

§ 12. Narkomaani rehabilitatsioon

Narkomaaniat põdevate isikute rehabiliteerimist ja sotsiaalabi korraldavad Vabariigi Valitsus ja kohalikud omavalitsused.

3. peatükk

VASTUTUS KÄESOLEVA SEADUSE JA NARKOOTILISTE NING PSÜHHOTROOPSETE AINETE KÄITLEMIST REGULEERIVATE ÕIGUSAKTIDE RIKKUMISE EEST

§ 13. Füüsilise isiku vastutus

Käesoleva seaduse või muude narkootiliste, psühhotroopsete ja lähteainete käitlemist reguleerivate õigusaktide rikkumise eest kannab füüsiline isik distsiplinaar-, haldus- ja kriminaalvastutust seaduses ettenähtud korras.

§ 14. Juriidilise isiku haldusvastutus

(1) Juriidilise isiku poolt narkootilise, psühhotroopse või lähteaine käitlemise korra rikkumise eest, kui käitlemiseks oli välja antud vastav luba -- määratakse rahaträhv kuni 200 000 krooni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aine käitlemise eest ilma selleks ettenähtud loata -- määratakse rahaträhv kuni 300 000 krooni.

§ 15. Käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud õiguserikkumise asja menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud õiguserikkumise asja arutamise ja halduskaristuse määramise õigus on halduskohtunikul.

(2) Käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 nimetatud õiguserikkumise puhul kuuluvad õiguserikkumise vahetuks objektiks olev narkootiline, psühhotroopne või lähteaine kohustuslikule erikonfiskeerimisele.

(3) Menetlus käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asjas, kaasa arvatud karistuse määramine, selle vaidlustamine ja jõustunud halduskaristuse otsuse täitmine toimub käesolevas seaduses, haldusõiguserikkumiste seadustikus (RT 1992, 29, 396; RT I 1995, 76--78, 1345; 83, 1441; 1996, 3, 56 ja 57; 26, 528; 31, 631; 48, 944; 83, 1488; 86, 1538; 1997, 1, 3 ja 4; 5/6, 30; 16, 259; 28, 423; 30, 472) ja täitemenetluse seadustikus (RT I 1993, 49, 693; 72/73, 1019; 1994, 1, 5; 16, 290; 89, 1515; 1995, 22, 327; 30, 380; 1996, 3, 57; 6, 101; 83, 1487; 1997, 1, 4; 5/6, 30 ja 32; 24, 364; 29, 447) ettenähtud korras.

(4) Käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud juriidilise isiku haldusõiguserikkumise kohta on protokoll koostamise õigus politseiametnikel, tolliametnikel ja Ravimiameti ametnikel. Protokollis tuuakse ära selle koostamise aeg ja koht, asutuse nimi ja aadress, kelle nimel protokoll koostatakse, protokoll koostanud isiku ametinimetus, ees- ja perekonnanimi, õiguserikkujaks olnud juriidilise isiku nimetus või ärinimi, registreerimise number ja asukoht, tema pädeva esindaja ees- ja perekonnanimi ning ametikoht, õiguserikkumise koht, aeg ja kirjeldus, viide käesoleva seaduse § 14 lõikele, mis näeb ette vastutuse selle õiguserikkumise eest, õiguserikkuja esindaja seletus või märgeseletuse andmisest loobumise kohta ja vajadusel muud andmed. Protokollile kirjutavad alla selle koostanud isik ja õiguserikkuja esindaja. Kui õiguserikkuja esindaja keeldub protokollile alla kirjutamast, teeb protokoll koostaja sellesse vastava kande. Protokollile lisatakse õiguserikkuja esindaja kirjalikud märkused protokollile, samuti protokollile allakirjutamisest keeldumise kohta.

(5) Kui füüsiline isik, tegutsedes juriidilise isiku töötajana või tema volitusel, pani toime käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud õiguserikkumise, võib selle õiguserikkumise eest kohaldada vastutust samaaegselt nii füüsilisele isikule haldusõiguserikkumiste seadustiku alusel kui ka juriidilisele isikule käesoleva seaduse § 14 alusel.

4. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 16. Haldusõiguserikkumiste seadustiku muutmine

Haldusõiguserikkumiste seadustikus (RT 1992, 29, 396; RT I 1995, 76--78, 1345; 83, 1441; 1996, 3, 56 ja 57; 26, 528; 31, 631; 48, 944; 83, 1488; 86, 1538; 1997, 1, 3 ja 4; 5/6, 30; 16, 259; 28, 423; 30, 472) tehakse järgmised muudatused:

(1) Paragrahvi 78 sanktsioonis asendatakse sõna «viiekümne» sõnaga «saja».

(2) Paragrahvi 158 pealkirjas ja lõikes 1 asendatakse sõnad «väikeses ulatuses» sõnadega «väikeses koguses».

§ 17. Kriminaalkodeksi muutmine ja täiendamine

Kriminaalkodeksis (RT 1992, 20, 288; RT I 1997, 21/22, 353; 28, 423; 30, 472; 34, 535) tehakse järgmised muudatused ja täiendused:

(1) Paragrahvi 76 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu «psühhotroopse aine» sõnadega «, narkootilise või psühhotroopse aine lähteaine».

(2) Paragrahvi 201 tekstist jäetakse välja sõna «vahendi» ning asendatakse sõnad «muude uimastava toimega vahendite» sõnadega «muu uimastava toimega aine».

(3) Paragrahvi 202⁴ pealkirjas ja tekstis asendatakse sõna «vahendi» sõnaga «aine».

(4) Paragrahvi 202⁵ pealkirjas ja lõikes 1 asendatakse sõnad «väikeses ulatuses» sõnadega «väikeses koguses».

(5) Paragrahvi 209² pealkirja ja teksti täiendatakse pärast sõna «aine» sõnaga «valmistamise».

(6) Paragrahvis 210¹:

1) lõike 2 punktis 2 asendatakse sõnad «, 210⁴ või 210⁵ ettenähtud kuriteo,» sõnadega «või 210⁴ ettenähtud kuriteo, või»;

2) lõiget 2 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses: «(3) siis, kui nimetatud tegevuse objektiks oli narkootiline või psühhotroopne aine suures koguses, --»;

3) lõikes 3 asendatakse sõna «edasiandmise» sõnaga «edasisaatmise».

(7) Paragrahvis 210²:

1) lõike 2 punktis 3 asendatakse sõnad «, 210⁴ või 210⁵» sõnadega «või 210⁴»;

2) lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

(8) Paragrahvi 210³ lõike 2 punktis 5 asendatakse sõnad «, 210⁴ või 210⁵» sõnadega «või 210⁴».

(9) Paragrahv 210⁴ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 210⁴. Unimaguna või kanepi ebaseaduslik külvamine või kasvatamine

(1) Unimaguna või kanepi ebaseadusliku külvamise või kasvatamise eest vähemalt teistkordselt aasta jooksul pärast halduskaristuse kohaldamist samasuguse tegevuse eest -- karistatakse arestiga või vabadusekaotusega kuni kolme aastani.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kes on varem toime pannud mingi käesolevas paragrahvis või käesoleva koodeksi §-des 202², 202³, 210² või 210³ ettenähtud kuriteo, -- karistatakse vabadusekaotusega kahest kuni viie aastani.».

(10) Paragrahv 210⁵ tunnistatakse kehtetuks.

§ 18. Ringhäälinguseaduse muutmine

Ringhäälinguseaduse (RT I 1994, 42, 680; 66, 1145; 1995, 83, 1437; 97, 1664; 1996, 49, 953; 1997, 29, 448) § 19 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna «lõhkeainete» sõnadega «, narkootiliste ja psühhotroopsete ainete».

§ 19. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 1997. aasta 1. novembril.

Riigikogu esimees Toomas SAVI

Õiend

Teksti liik muudetud algtekst-terviktekstiks ning lisatud redaktsiooni jõustumise kuupäev 1.06.2002